

ВИСНОВКИ. Державна політика України, що стосується освіти в питанні підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи потребує деяких змін, що стосуються питання кваліфіковано підготовлених кадрів, здатних розробляти й реалізовувати сучасні комплексні оздоровчо-реабілітаційні технології в лікувально-профілактичних, санаторно курортних і спортивно-оздоровчих закладах. Майбутній фахівець має оволодіти комплексом теоретичних знань, поєднаних з практичними навичками, вміннями; визначати професійно-значні і особистісні якості, які є елементами професійної компетенції.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: планується розробити практичні рекомендації для викладачів вищих навчальних закладів щодо формування особистісно-значущих якостей фахівця, професіонала, які необхідні для роботи майбутньому фахівцю з фізичної реабілітації для роботи в сучасних оздоровчих структурах та закладах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бугеря Т. М. Використання міжпредметних зв'язків в удосконаленні навчальної діяльності майбутніх фахівців із фізичної реабілітації / Т. М. Бугеря // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2006. – № 3. – С. 10-12.
2. Васичкин В. И. Большой справочник по массажу./ В. И. Васичкин – СПб.: Невская книга, М. : Изд-во Эксмо, 2004. – 448 с.
3. Казакова С. М. Сучасний стан підготовки и перспективи працевлаштування фахівців з фізичної реабілітації / С. М. Казакова, Е. А. Казаков // Науково-практична конференція "Фізична та фізіотерапевтична реабілітація. Реабілітація СПА-технологій", 29-30 квітня 2009 р., м. Севастополь. Матеріали конф. – С. 36-37.
4. Карпюк Р. П. Професійна підготовка майбутніх фахівців з адаптивного фізичного виховання: теорія та методика [монографія] / Карпюк Роман Петрович. – Луцьк: ВАТ "Волинська обласна друкарня", 2008. – 504 с.
5. Кукса В. Переорієнтація професійної самосвідомості студента - фізреабілітолога / В. Кукса // Теорія і методика фіз. виховання і спорту. – 2002. – № 4. – С. 40-47.
6. Куц О. Нові технології та моделювання підготовки вчителів фізичної культури / О. Куц, І. Лапичак // Молода спортивна наука України: 36. наук.прац з галузі фізичної культури та спорту. Вип. 6: У 4-х т. – Львів: НВФ "Українські технології", 2002. – Т. 2. – С. 539-541.
7. Магин В. А. Контекст модернизации высшего профессионального физкультурного образования / В. А. Магин // Теория и практика физической культуры. – 2005. – № 4. – С. 39-41.
8. Сущенко Л. П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методологічний аспект) : [монографія] / Сущенко Людмила Петрівна – Запоріжжя: ЗДУ, 2003. – 442 с.
9. Сущенко Л. П. Формування мотивації до успішної професійної діяльності майбутніх фахівців із фізичної реабілітації / Л.П. Сущенко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту – 2007. – № 6. – С. 276-279.
10. Фізична реабілітація. Підручник. Під / ред. С. Н. Попова. Ростов - на - Дону: Фенікс, 2005. – 603с.

УДК: 330.092+378.013+374

Дубогай О.Д.
НПУ імені М.П. Драгоманова

ОБҐРУНТУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ МОНІТОРИНГУ ПСИХОФІЗИЧНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗМУ СТУДЕНТІВ СМГ В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВНЗ

У статті визначається зміст програмно-цільової організації системи фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи (СМГ) у ВНЗ на основі застосування інформаційно-комунікаційних технологій для моніторингу визначення зміни рівня теоретико-методичних знань та фізичного вдосконалення організму, якості оволодіння засобами корекції рівня особистого стану організму кожного студента з урахуванням діагнозу хронічного захворювання.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, моніторинг, студенти спеціальної медичної групи, фізичне виховання, інноваційний підхід, теоретико-освітні знання.

Дубогай А.Д. Обоснование информационно-коммуникационной технологии мониторинга психофизического совершенствования организма студентов специальной медицинской группы в системе физического воспитания в ВУЗе. В статье обосновывается целесообразность использования информативно-коммуникационных технологий при мониторинге динамики изменения показателей,

характеризующих психо-функциональное состояние организма и отдельных его показателей у студентов специальной медицинской группы под воздействием занятий физическими упражнениями в системе физического воспитания в ВУЗе.

Ключевые слова: информационно - коммуникационные технологии, мониторинг, студенты специальной медицинской группы, физическое воспитание, инновационный подход, теоретико-образовательные знания.

Dubogay AD Justification of information and communication technologies for monitoring of psychophysical improvement of organism of the students of special medical group in the system of physical education at the university. The article explains the usefulness of informative communication technologies for monitoring and the dynamics of changes in the rate of psycho-functional state of the organism and its individual indicators of the students of special medical group under the influence of exercise on the system of physical education at the university.

Key words: information and communication technologies, monitoring, students of special medical group, physical education, innovation, theoretical and educational knowledge.

Актуальність дослідження: Основним документом, що регламентує фізичне виховання для студентів СМГ є програма, яка, в основному, орієнтована на поліпшення рівня фізичної підготовки, який оцінюється відповідно нормативу державних тестів, що загалом носить констатувальний характер. Сучасна система оцінювання успішності з фізичного виховання студентів СМГ не передбачає впровадження у оздоровчо-виховний процес психолого-педагогічних технологій, програм, методів, що спрямовані на своєчасну корекцію рівня здоров'я засобами фізичної культури при різних діагнозах хронічних захворювань організму, формування у студентів уявлення про значущість здоров'я як цінності розвитку мотивації до систематичних занять фізичними вправами, набір технологій викладання для кожного викладача з питань перетворення того чи іншого метода фізичного виховання у практику ефективного навчання шляхом застосування інформаційно-комунікаційних знань для гармонійного розвитку пізнавальної сфери студентів. Система організації комп'ютерного середовища, передбачає відображення особливостей навчального процесу фізичного виховання студентів СМГ з урахуванням його специфіки і дозволяє своєчасно впроваджувати способи управління навчально-пізнавальною та практичною діяльністю молоді на здоров'язберігаючих засадах на основі своєчасного впровадження методів релаксації, класифікації методик викладання теоретико-оздоровчих знань, оволодіння методами мнемотехніки, основами саморегуляції організму.

Виклад основного матеріалу дослідження: Історико-освітній аналіз еволюції розвитку фізкультурно-оздоровчих знань, сприяючих широкому використанню здоров'язберігаючих технологій на основі широкого впровадження засобів фізичної культури, демонструє, що на кожному етапі означеного спрямування, як наукового напрямку, його становлення та використання у практичній діяльності розширювалось й видозмінювалось. Однією з основних сучасних новацій є використання інформаційно-комунікаційних технологій моніторингу психо-фізичного вдосконалення організму студентів СМГ в системі фізичного виховання.

Метою дослідження було визначення значущості особливостей застосування інформаційно-комунікаційних технологій як основи моніторингу, що відображає ефективність впровадження оздоровчо-освітніх методик поширення теоретичних знань і практичного впровадження занять фізичними вправами в життєдіяльність студентів СМГ. Глобальні процеси інформатизації фізкультурно-оздоровчого процесу фізичного виховання студентів СМГ в системі вирішення завдань підтримки та збереження здоров'я обумовлені негативною тенденцією погіршення здоров'я школярів та молоді, рівнем зниження їх фізичної активності, психічним і розумовим перенавантаженням, провокуючим загострення хронічних захворювань та інше.

Загальновідомо, що фізичні навантаження викликають в організмі людини різноманітні морфофункціональні зміни. В той же час значна кількість авторів стверджують, що саме оптимально дозовані фізичні навантаження є ефективним замінником ліків, а творчий та грамотний підхід викладачів до занять з фізичного виховання здатний зробити більше для підтримки та збереження здоров'я молоді під час навчання у ВНЗ ніж більшість лікарських препаратів.

Ф. Бекон більше 300 років тому наголошував: «Лікування захворювань становить ту частину медицини, на яку витрачається найбільше роботи, хоча результати її виявляються найчастіше мізерними».

Характерно, що на сучасному етапі освіти молоді з кожним навчальним роком медици фіксують все більшу кількість юнаків та дівчат, які мають хронічні захворювання організму і відносяться для занять фізичними вправами до СМГ. Невипадково в наступний час активізується увага суспільства до формування здорової особистості професіоналів-випускників ВНЗ. Необхідно відмітити, що дослідниками фіксується зростання кількості студентської молоді, у якій спостерігається поява та розвиток хронічних захворювань в процесі фахової підготовки у ВНЗ, що загалом сприяє зниженню розумової та фізичної працездатності. Стан здоров'я молоді є найважливішою складовою здорового потенціалу нації, тому збереження та розвиток здоров'я студентів має сьогодні пріоритетне значення. Вищезазначена обставина стає особливо актуальною для поліпшення системи фізичного виховання студентів, маючих відхилення у стані здоров'я. Основною метою фізичного виховання у СМГ є підвищення функціональних, адаптивних можливостей організму, виховання і розвиток особистості, впровадження засобів і методів фізичної культури, спрямованих на гармонійне фізичне вдосконалення та саморозвиток фізичної культури людини. Головною складовою, що забезпечує успішність вирішення поставлених завдань фізичного виховання є сформованість позитивної мотивації до систематичних занять фізичними вправами в аудиторний та поза аудиторний час, впровадження в психолого-педагогічну рухову діяльність інформаційно-комунікаційних технологій для моніторингу зміни фізичного стану організму, що відображає ефект інтеграції теорії фізкультурно-оздоровчого виховання на основі особисто-орієнтованого навчання. Нами встановлено, що одним із дієвих підходів, сприяючих підвищенню мотивації у студентів до занять фізичними вправами у СМГ є показ та, по можливості, відеопоказ техніки виконання комплексів фізичних вправ з органічно підібраним музикальним супроводом, що загалом не тільки стимулює до виконання фізичних навантажень. Але і знімає емоційну перевтому, підвищує зацікавленість до відвідування занять з фізичного виховання. Даний факт принципово важливий з урахуванням обставин, що сучасні студенти отримують підвищені емоційні перенавантаження на фоні недостатньої рухової активності та великого інтелектуального напруження. Крім того встановлено по результатам порівняльного аналізу семестрових оцінок по профільюючим навчальним предметам, що наявність хронічних захворювань у студентів певною мірою відображається на якості засвоєння навчальних дисциплін. Саме такі ознаки спонукають до пошуку ефективних, спеціально спрямованих форм і методів занять зі студентами СМГ.

Визначення нами на основі даних моніторингу зміни показників фізичного стану організму за результатами розрахунку формули здоров'я рівня фізичної працездатності відповідно показникам Гарвардського степ-тесту, рухової підготовленості та фізичного розвитку свідчить, що в динаміці відвідування занять з фізичного виховання на протязі навчання на 1 курсі зафіксовано поліпшення не тільки означених показників, але і зниження гострої захворюваності та загострення хронічних хвороб. На нашу думку, саме своєчасний контроль та самоконтроль студентами СМГ фізичного стану, моніторинговий аналіз показників функціонального стану кардіо-респіраторної системи, розрахунок оптимальних пульсових характеристик для виконання фізичних навантажень, особисто орієнтованих на фізичні можливості кожного студента, самостійне визначення рівня зміни показників, що характеризують рухову підготовку, гармонійність тілобудови та стан постави явились найбільш дієвими стимулами для систематичного відвідування занять з фізичного виховання і загального поліпшення здоров'я студентської молоді. Методичною інновацією слугувала розробка та впровадження «щоденника здоров'я» з обов'язковою фіксацією в ньому означених вище параметрів, що характеризували зміну стану органів та систем, які відображали не тільки фізіологічні можливості організму до виконання фізичних навантажень під час занять фізичними вправами у СМГ, але і його загальну психофізичну спроможність.

Використання «щоденника здоров'я», як різновиду інформаційно-комунікаційних технологій, дозволяло як викладачу, так і студентам на основі складної системи прямих і зворотних зв'язків в динаміці фізичного виховання у СМГ своєчасно широко використовувати ефект «конкретного образу результатів», що сприяло позитивному стимулюванню студентів, чітко детермінуючи основні цілі підтримки та своєчасної корекції рівня їх здоров'я, що загалом паралельно втілювалось у розвиток духовно-інтелектуального потенціалу, тобто у стійкі психічні новоутворення майбутнього педагога-професіонала.

У процесі фізкультурно-оздоровчої рухової діяльності, систематично мотивуючи студентів до осмислення ефекту позитивної зміни як окремих показників фізичного стану організму, так і загальної суб'єктивної оцінки особистого фізичного самопочуття, розумової та фізичної втомлювальності при оволодіння знаннями профілюючих предметів, ми прагнули добитися з боку студентів осмислення взаємозв'язку «холістичної» системи всіх елементів ефекту загального результату поліпшення здоров'я з впливом конкретних форм і засобів занять оздоровчими фізичними вправами. Категорія оцінки «образу результатів» давала можливість кожному студенту СМГ, маючому хронічні відхилення у стані здоров'я, своєчасно розпізнати і оцінити рівень своєї фізкультурно-оздоровчої освіченості для профілактики подальшого розвитку хвороби на фоні інтенсивних інтелектуальних навантажень під час навчання у ВНЗ.

Своєчасна діагностика та постійний моніторинг впливу фізкультурно-оздоровчої спеціально спрямованої діяльності дозволяли вибудовувати успішні стратегії поліпшення фізичних можливостей організму кожного студента в його саморусі до верхів (акме) фахівця-педагога, що професійно володіє знаннями підтримки та збереження здоров'я, не тільки особистого, але і майбутніх учнів.

Психолого-педагогічною особливістю інформаційно-комунікативної технології було прагнення навчити кожного студента СМГ використовувати аналіз і самоаналіз по суб'єктивним показникам, що характеризують фізичний стан організму своєчасному об'єктивному оцінюванню та само оцінці за допомогою тестування і модульно-рейтингового ранжування результату впливу фізкультурно-оздоровчої діяльності. Магістральним спрямуванням системи фізичного виховання зі студентами СМГ був розвиток формування потреби, як біологічного й соціального факторів впливу на особистість індивіда, у спеціально спрямованій руховій діяльності.

Для комп'ютерного тестування рівнів сформованості прагнення студентів СМГ до пізнання об'єктивних знань про фізіологічний стан та рухові можливості організму під час занять фізичними вправами в системі фізичного виховання у ВНЗ, як інтегрального особистісного утворення, був використаний опитувальник діагностики і впевненості в собі в критичних ситуаціях (для визначення рівня сформованості соціального компонента), добір і модифікація методик оцінки рівня рухового та фізичного розвитку, постави, функціонального стану серцево-судинної та дихальної систем, формули розрахунку максимально допустимих тренувальних навантажень, гармонійності тілобудови та інше. Означені параметри оцінки фізичного стану організму відображені в посібнику «Щоденник здоров'я» (О. Дубогай, 1996).

ВИСНОВКИ

Створення інформаційного середовища для студентів, віднесених за станом здоров'я до СМГ, у вигляді експрес діагностики функціональних і рухових можливостей їх організму, теоретично-освітніх знань щодо особливостей спеціальної корекції засобами фізичної культури являється базою формування механізмів та необхідних умов для моніторингового забезпечення фізкультурно-оздоровчого процесу, сприяючого не тільки підтримці та своєчасному збереженню здоров'я, але і загальному розвитку культури здоров'я молоді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арефьева Л. П. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій для моніторингу результатів професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури / Л. П. Арефьева. // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова, Вип. 4, С. 36-41.
2. Кравченя Е. Э. Компьютерные технологии в обучении детей с нарушениями моторики. Дефектология – 2003. - № 6. С.43-51.
3. Нестеров А. А. Инновационные средства оздоровчей физической культуры и спорту. (Збірка матеріалів Всерос. наук. конф. – ч. 1. . СПб :, 2005. – С. 35–43.
4. Трайнев В. А. Информационные коммуникационные педагогические технологии (обучение и рекомендации) : Учебное пособие. – 3-е изд. // В. А. Трайнев, Н. В. Трайнев. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2008. – 280 с.
5. Савёнок Н. В. Современные педагогические технологии в обучении детей с особенностями психофизического развития / Н. В.Савёнок // учебно-методическое пособие. ГУО « Академия последипломного образования». – Мн.: АПО, 2006. – 58 с.